

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: «Дієприкметник і дієприслівник в англійській та українській
мовах»

Студентки групи Па 08-20
факультету германської філології
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія. 041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
Дух Ірини Вікторівни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Субота Сергій Володимирович

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Germanic and Finno-Hungarian Philology

Term Paper
Participles in English and Ukrainian
DUKH IRYNA
Group Pa 08-20
Germanic Philology and Translation Faculty
Research Adviser
Candidate of Philological Sciences
Assoc. Prof. Subota S.V.

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЗІСТАВЛЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЄПРИКМЕТНИКА ТА ДІЄПРИСЛІВНИКА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.	4
1.1. Дієприслівник в українській та англійській мові	6
1.1.1 Загальні поняття про англомовні та україномовні дієприслівники та його ознаки.....	6
1.1.2 Дієприкметник в англійській та українській мовах	7
1.2. Особливості перекладу дієприслівника та дієприкметника	
1.2.1. Переклад англомовних дієприслівників та конструкцій із ними на українську мову.....	
1.2.2. Способи перекладу дієприкметників та дієприкметникових конструкцій	
Висновки до першого розділу	10
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАД ДІЄПРИКМЕТНИКА ТА ДІЄПРИСЛІВНИКА НА ПРАКТИЦІ	10
2.1 Практичне дослідження	13
Висновки до другого розділу	17
ВИСНОВКИ	18
РЕЗЮМЕ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
ДОДАТКИ	17

ВСТУП

Поняття дієприкметника та дієприслівника не є простими та, навіть, відносяться до одних з найскладніших питань лінгвістики та мовознавства. Часто можуть виникати складнощі у процесі перекладу даних понять та конструкцій із ними, оскільки сфера їхнього застосування є досить широкою. Важливо правильно визначити, як впливає використання певних синтаксичних одиниць під час перекладу та дослідити причину складнощів, які виникають під час перекладу. У курсовій роботі розглянуто такі феномени в українській та англійській мовах, як дієприкметник та дієприслівник, конструкції з ними. А також способи їх вживання, синтаксичні функції даних морфологічних класів слів, закономірності способів їх перекладу залежно від функцій, які вони виконують у реченні. **Актуальність** роботи полягає у висвітленні особливостей двох досить складних морфологічних класів слів — дієприкметників і дієприслівників з урахуванням досягнень сучасних мовознавчих наук. Дієприкметник та дієприслівник є важливими морфологічними одиницями, які допомагають збагатити мову та додати експресивності. Нелегко перекладати ці конструкції іншими мови, зокрема англійською із українською або ж з української мови на англійську, оскільки вони мають свої особливості застосування, стану, часу та інших показників, що впливають на їх переклад.

Метою роботи є дослідити поняття дієприкметника та дієприслівника в українській та англійській мовах, визначити синтаксичні функції та особливості способів перекладу цих частин мови в різних контекстах англійської та української мов, враховуючи їх особливості використання у кожній мові.

Об'єктом дослідження є дієприкметники та дієприкметникові звороти, дієприслівники та дієприслівникові конструкції в українській та англійській мовах.

Завданнями дослідження є:

- дослідження особливостей дієприкметника та дієприслівника в англійській та українській мовах;
- вивчення способів перекладу цих морфологічних одиниць з англійської на українську мову та навпаки;
- аналіз використання дієприкметника та дієприслівника у різних контекстах обох мов;
- порівняння та зіставлення різних способів перекладу дієприкметника та дієприслівника.

Предметом дослідження є ознаки та функції дієприслівників та дієприкметників, конструкцій з ними; способи їх творення; розділові знаки при написанні цих дієслівних форм, а також особливості та способи перекладу обраних морфологічних одиниць.

Методика дослідження включає в себе аналіз літературних джерел, аналіз вживання дієприкметника та дієприслівника в текстах англійської та української мов, порівняння та зіставлення різних способів перекладу, метод спостереження та описовий метод.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що воно може бути корисним для перекладачів, вчителів англійської та української мов, студентів та всіх тих, хто цікавиться лінгвістикою та перекладознавством. Результати дослідження можуть бути використані для поліпшення якості перекладу та розуміння особливостей використання дієприкметника та дієприслівника в англійській та українській мовах.

РОЗДІЛ 1. ЗІСТАВЛЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЄПРИКМЕТНИКА ТА ДІЄПРИСЛІВНИКА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.

1.1. Дієприслівник в українській та англійській мові

1.1.1. Загальні поняття про англомовні та україномовні дієприслівники та його ознаки

В українській мові дієприслівником називається особлива незмінна форма дієслова, яка вказує на додаткову дію (або стан) та супроводжує головну дію, що виражена дієсловом. Дієприслівник відповідає на питання *що зробивши? що роблячи?* і, як помітно з самого терміну, має граматичні ознаки дієслова та прислівника. Вони бувають у доконаному та недоконаному виді: *прочитавши, читаючи.*

Дієприслівник (Participle) в англійській мові - це форма дієслова, яка використовується як прислівник або прикметник. *Наприклад, речення "He was walking down the street when he saw her".* У цьому реченні дієприслівник "walking" функціонує як прислівник, описуючи спосіб, яким він рухався. У іншому випадку, дієприслівник може функціонувати як прикметник, як у реченні *"The running water is very calming".* Тут дієприслівник "running" описує стан води. Є три види дієприслівників в англійській мові: Present Participle, Past Participle та Perfect Participle. **Додаток 3**

Дієприслівник може виконувати роль означення, підмета, обставини, присудка в реченні. Дієприслівник разом із залежними від нього словами утворює дієприслівниковий зворот, який є завжди одним членом речення – обставиною. У реченні дієприслівниковий зворот треба відокремлювати комами: *Вертаючись додому, Юхим з греблі побачив сина.* - *Returning home, Yukhym saw his son from the dam.*

Дієприслівникові конструкції можуть виконувати роль означення та описувати підмет чи додаток речення обставини часу, причини, умови, міри, способу чи мети дії. Наприклад:

- *The boy standing there is my brother.* (Хлопчик, що стоїть там, мій брат.) - дієприслівник *standing* виступає як означення, що описує підмет.
- *The concert having been cancelled, we decided to go to the cinema.* (Оскільки концерт був скасований, ми вирішили піти до кіно.) - дієприслівник *having been cancelled* виступає як обставина причини.

1.1.2. Дієприкметник в англійській та українській мовах

Дієприкметником називається особлива форма дієслова, що виражає ознаку за дією або станом. Він є досить складним явищем, яке поєднує в собі ознаки дієслова та прикметника. Як і дієслово, дієприкметник має вид – доконаний (*вишитий*) та недоконаний (*планований*). Ще одною дієслівною ознакою дієприкметника є час. Він зумовлений тим, коли з'явилася ознака, на яку він вказує, - у минулому (*посивілий*) чи теперішньому (*сивіючий*). Подібно до прикметника, дієприкметник має здатність узгоджуватись у роді, часі, відмінку та відповідає на питання **який?** *Додаток 1, 2*

Дієприкметником (Participle) в англійській мові називається безособова форма дієслова (verbal) , що поєднує ознаки прикметника, дієслова і прислівника. *Наприклад*, «I saw a publication about a found dog in the Instagram.» – «Я бачила публікацію про знайдену собаку в Інстаграмі» (яку? – знайдену) або "Walking through the forest, Jane enjoyed the beautiful scenery." – «Гуляючи лісом, Джейн насолоджувалась чудовими краєвидами» (що роблячи? – гуляючи). Як і дієприслівники, в англійській мові дієприкметники бувають у теперішньому часі (Present Participle або Participle 1) та минулому часі (Participle 2). *Додаток 3*

І в англійській, і в українській мові дієприкметники бувають в активному (Active Voice) та пасивному стані (Passive Voice). **Але в англійській мові** лише перехідні дієслова можуть вживатися і в Активному стані (Active Voice), і у Пасивному стані (Passive Voice). А неперехідні дієслова лише у Активному стані (Active Voice).

Дієприкметникові конструкції є складовою частиною англійської та української мов, яка допомагає виразити додаткову інформацію про підмет або додаток, а також стан або дію. Дієприкметник разом із залежним від нього словами називається **дієприкметниковим зворотом**.

Наприклад:

- Сонце золотить гори, укриті лісом.
- I heard him singing in the shower.
- She saw the boy running down the street.

1.2.1. Переклад англомовних дієприслівників та конструкцій із ними на українську мову

Переклад дієприслівників та дієприслівникових конструкцій на українську мову може бути складним, оскільки українська мова має свої особливості у вживанні дієприслівників та їх конструкцій. *Додаток 4*

Щоб перекласти дієприслівник із англійської на українську, потрібно враховувати два основні фактори - форму дієприслівника та контекст, у якому він вживається. Наприклад, якщо дієприслівник є присудок, тобто поєднується з дієсловом в головному часі, то він перекладається дієприслівником або дієслівною формою відповідного дієслова української мови. Наприклад, дієприслівник *"reading"* може бути перекладений на українську як *"читаючи"*.

Ще одним зі способів перекладу дієприслівників є вживання спеціальних аналогів. Наприклад, дієприслівник, що відображає час дії, може бути перекладений за допомогою дієслова зі спеціальними закінченнями. Дієприслівник, що відображає причину дії, може бути переданий за допомогою підрядного речення з сполучником *оскільки*. Дієприслівник, що відображає спосіб чи мету дії, може бути переданий спеціальним виразом чи конструкцією української мови. Іншою поширеною конструкцією є конструкція з дієприслівником із прийменником *"without"*. Ця конструкція використовується для опису дії, яка не відбувалася. Наприклад, *"I can't imagine my life without travelling"* може бути перекладена як *"Я не можу уявити своє життя без подорожей"* українською мовою.

Іноді дієприслівник можна перекласти як іменник (підмет), наприклад: *"Walking is good exercise"* - *"Ходіння є корисною фізичною вправою"*.

У інших випадках, дієприслівник може бути перекладений способом утворення підрядного речення, наприклад: *"The smiling boy"* - *"Хлопчик, який посміхається"*.

1.2.2. Способи перекладу дієприкметників та дієприкметникових конструкцій

При перекладі дієприкметників та дієприкметникових конструкцій часто точні відповідники відсутні і це спонукає до аналізу всього речення вихідної мови (Source Language), де вживається дієприкметник або дієприкметникова конструкція, яка потребує перекладу (Target Language).

Доктор філологічних наук Валерій Кирилович Шпак працював над темою перекладу дієприкметника та конструкцій із ними із англійської на українську мову. Він зосереджує увагу на те, що не рідко виникає необхідність застосовувати інші лексико-граматичні конструкції, коли поєднання англійського іменника та дієприкметника не відповідають нормам поєднання в українській мові. *Наприклад, Stone thrown into the pond first jump then go to the bottom. - Камінець, який кидають до ставка, спочатку плигає, а потім йде до дна.*

Не слід також забувати про застосування перекладацьких трансформацій, що може значно допомогти при перекладі та покращити його якість. Найпоширенішою трансформацією при перекладі є саме транспозиція (transposition) - зміна порядку слів відповідно до синтаксичних норм цільової мови. Найрідше зустрічається така трансформація як компенсація при перекладі, оскільки вона стосується переважно якоїсь частини речення (його синтаксису).

При перекладі дієприкметників та конструкцій з ними варто звертати увагу на:

- Час (теперішній або минулий)
- Вид (доконаний або недоконаний)
- функції, які вони виконують в реченні.

В українській мові варто особливу вагу звертати на використання дієприкметника як означення, яке стоїть перед або ж після означуваного дієслова, особливо, якщо воно спрямоване на позначення руху.

Висновки до розділу 1

У даному розділі зазначені особливості україномовних та англомовних дієприслівників та дієприкметників. В процесі дослідження було виявлено, що вживання цих дієслівних форм є досить поширеним, і вони використовуються у ролі обставини часу, місця, способу, причини, міри що доповнюють речення. Використання дієприкметника та дієприслівника може зробити мовлення більш кольоровим та насиченим, допомогти передати емоції та почуття.

Переклад англомовних дієприслівників та дієприкметників та конструкцій із ними на українську мову може бути складним, але, перекладачі, використовуючи певні аналоги, передають зміст, зрозумілий для українського читача.

При перекладі на українську мову, важливо враховувати контекст та зберігати той самий зміст, який міститься в оригінальному тексті.

Використання дієприкметників та дієприслівників у перекладі допомагає передати точність та емоційність оригінального тексту.

У даному розділі було проведено аналіз різних прикладів вживання дієприкметників та дієприслівників, які були згадані англійською мовою. Також було досліджено відповідні переклади цих конструкцій на українську мову. Дослідження цих конструкцій допоможе перекладачам краще розуміти та передавати точний зміст оригінального тексту.

.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАД ДІЄПРИКМЕТНИКА ТА ДІЄПРИСЛІВНИКА НА ПРАКТИЦІ

Правильний переклад дієприкметника та дієприслівника викликає певні труднощі, оскільки в англійській мові вони вживаються частіше, ніж в українській. Дієслівні форми зазначених мов не збігаються. В англійській мові немає дієприкметника минулого часу активного стану, а в українській немає перфектного виду дієприкметника та дієприслівника. Тексти художнього стилю з точки зору перекладу є окремою проблемою, і мовознавці пропонують різні шляхи та методи для полегшення перекладу даних морфологічних феноменів. Це пояснюється тим, що художній стиль є найскладнішим для перекладачів, адже тексти цього стилю передбачають використання лексики, жаргону, фольклорного мовлення, які є не охопленими класичними нормами.

2.1 Практичне дослідження

Завдання: Порівняти вживання дієприкметника, дієприслівника та конструкцій із ними у фрагменті детективу Артура Конан Дойла «Пригоди Шерлока Холмса» («The Adventures of Sherlock Holmes»). Розглянути варіант оповідання мовою оригіналу (Source Language) та переклад (Target Language) цього оповідання Миколою Дмитренком: зіставити кількість вживання цих дієслівних форм у перекладі відносно кількості, яка вжита в оригінальному творі; визначити їх способи перекладу на українську мову, транспозиції, які застосовуються в перекладі, а також визначити функції даних морфологічних груп. (Розділ 1: с. 5-9)

1. *«He was, I take it, the most perfect reasoning and observing machine that the world has seen, but as a lover he would have placed himself in a false position.» - «Він був, здається мені, найкращою машиною для міркувань і спостережень, яку коли-небудь бачив світ, але на місці закоханого йому було б ніяково.»*

В даному випадку обидва дієслова “reason” та “observe” вжиті в формі герундія (дієприкметник) та виконують функції означення у тексті мовою оригіналу, а в перекладі дані слова є іменниками та виконують функції додатка. В цьому випадку застосована морфологічна трансформація (Morphological Transformation). У даному контексті перекладач обрав переклад “міркування та спостереження” для того, щоб краще передати здібності героя та його особливості.

2. «*Grit in a sensitive instrument, or a crack in one of his own high-power lenses, would not be more disturbing than a strong emotion in a nature such as his.*» - «Зернятко піску в найчутливішому пристрої або тріщина в найпотужнішій лінзі завдали б меншої шкоди такій натурі, як Холмсова, ніж пристрасне почуття.»

“Disturbing” – це дієприкметник (Participle 1) в оригінальному тексті, який перекладений словотвором «менша шкода». Я вважаю, що перекладач зробив це описовим способом для того, щоб краще передати сенс дієприкметника «*disturbing*» україномовному читачеві – для експресивності.

3. «*He was pacing the room swiftly, eagerly, with his head sunk upon his chest and his hands clasped behind him.*» – «Він нетерпляче походжав кімнатою, низько схиливши голову і склавши за спиною руки.»

В даному випадку дієприкметникові конструкції «*head sunk upon his chest*» і «*hands clasped behind him*» перекладені як дієприслівникові звороти «низько схиливши голову» і «склавши за спиною руки», які виконують роль обставини способу дії.

4. «*As he spoke there was the sharp sound of horses' hoofs and grating wheels against the curb, followed by a sharp pull at the bell.*» - «Поки він говорив, я почув тупім кінських конім та рипіння коліс екіпажа об край дороги; потім хтось рвучко смикнув дзвінок.»

У англійському варіанті речення дієприкметник "*grating*" описує звук коліс. Перекладач використав іменник "*рипіння*" для передачі звуку коліс українською мовою, що відповідає змісту оригінального тексту. "*Followed by*" було перекладено як прислівник "*потім*", що вказує на послідовність подій.

5. «“*Yes,*” he continued, glancing out of the window. “*A nice little brougham and a pair of beauties.*”» - «Так, так, — вів далі він, визирнувши з вікна, — гарна маленька карета й пара красенів-огирів.»

Перекладач використав дієприслівниковий зворот "*визирнувши з вікна*" для передачі змісту звороту "*glancing out of the window*" українською мовою. Цей дієприслівник передає дію швидкого погляду, що відповідає змісту оригінального тексту і збігається із граматичною формою дієслова в реченні мовою оригіналу.

У цій праці художньої літератури можна також помітити вживання дієприкметників та дієприслівників, за допомогою яких автор описав

зовнішність героя. Дієприкметники вживаються для опису конкретних рис зовнішності, наприклад: " *Heavy bands of astrakhan were slashed across the sleeves and fronts of his double-breasted coat*" – "Рукави та вилоги його двобортного пальта були оторочені товстими смугами каракулю , " *trimmed at the tops with rich brown fur*" – «обишті зверху коштовним бурим хутром» .

Англомовні дієприслівники вживаються досить часто в оригінальному варіанті цього твору для опису дій, які відбуваються одночасно. Проте перекладач використовував значно менше дієприслівників та дієприкметників під час своєї роботи. **Додаток 4**

Наприклад: " *across the upper part of his face, extending down past the cheekbones, a black vizard mask*" – «а верхню частину обличчя, аж до вилиць, затуляла чорна маска».

Також у тексті можна помітити вживання зворотів з дієприкметниками та дієприслівниками, які допомагають детальніше описати зовнішність героя. Наприклад: " *the deep blue cloak which was thrown over his shoulders was lined with flame-coloured silk and secured at the neck with a brooch which consisted of a single flaming beryl*" – «темно-синій плащ, накинаний на плечі, був підбитий червоногарячим шовком і застебнутий на шиї пряжкою з блискучим бериллом».

У цьому випадку англійською мовою можна помітити вживання дієприкметників та дієприслівників, які допомагають описати зовнішність персонажа та його одяг.

У перекладі українською мовою також використовуються дієприкметники та дієприслівники для опису зовнішнього вигляду персонажа та його одягу. Наприклад, "накинаний на плечі" - "підбитий червоногарячим шовком" – дієприкметники, які є абсолютними відповідниками оригінальних дієприкметникових конструкцій.

Також у тексті можна помітити вживання зворотів з дієприкметниками та дієприслівниками, які допомагають детальніше описати предмети та їх властивості. Наприклад, " *consisted of a single flaming beryl*" (складався з одного блискучого берилу) - зворот з дієприкметником, який описує властивість пряжки.

Висновки до розділу 2

У розділі 2 досліджувалося вживання дієприкметника, дієприслівника та конструкцій із ними у фрагменті детективу Артура Конан Дойла «Пригоди Шерлока Холмса», а також порівняння вживання цих частин мови в оригіналі та у перекладі на українську мову. У результаті аналізу було досліджено функції дієслівних форм та морфологічні трансформації, які було використано в перекладі. Було визначено, що перекладач використовує різні способи перекладу для передачі значення та стилю оригіналу. Також було зазначено, що перекладач у своїй роботі використовував морфологічні перетворення для того, щоб краще передати семантику та експресивність оригіналу у перекладі. Результати дослідження демонструють, що використання різних граматичних форм та їх переклад на українську мову є складним завданням, але відомий перекладач Микола Дмитренко виконав це завдання досить вправно, як на мене, передавши стиль та зміст оригіналу.

ВИСНОВКИ

У даній курсовій роботі розглянуто загальні поняття про дієприкметник, дієприслівник, конструкції із ними та їхні ознаки. Дієприкметник поєднує в собі властивості дієслова та прикметника. Українські та англійські дієприкметники можна утворювати від дієслів за допомогою суфікса "-ний/-ий" (укр.) та "-ing" (англ.). Дієприкметники української та англійської мов діляться на активні та пасивні. Активні дієприкметники характеризують об'єкти, які виконують дію, тоді як пасивні дієприкметники характеризують об'єкти, над якими виконується дія.

Дієприслівник використовується для вираження додаткової дії чи стану та супроводжує головну дію, виражену дієсловом. Важливо розрізняти присудок та дієприслівник у реченні, тому що вони виконуються тими ж підметами. Дієприслівник відповідає на питання *що зробивши? що роблячи?* та має граматичне значення недоконаного або доконаного виду. Він завжди належить до того ж виду, що й дієслово, від якого він утворений. Дієприслівник виражає різні часи та пов'язується з дієсловними формами,

вжитими в узагальнено-особовому значенні або в стосунку до конкретної особи. Дієприслівники недоконаного та доконаного виду утворюються за допомогою відповідних суфіксів, залежно від основи дієслова. У процесі утворення дієприслівників може відбуватись чергування голосних звуків. Застосування дієприслівника в мові сприяє точнішому та більш виразному вираженню дії.

Під час виконання курсової роботи я провела дослідження, метою якого було проаналізувати кількість дієприкметників в українській та англійській мовах, а також виявити найбільш часто вживані дієприкметники збільшого в художній літературі.

В результаті дослідження було встановлено, що кількість дієприкметників в українській та англійській мовах суттєво відрізняється. Таким чином, я зробила висновок, що серед джерел, які були використані в дослідженні, англійський текст містив більше дієприкметників та дієприслівників, ніж український. Англійські дієприкметники частіше, ніж українські вживаються в пасивному стані, що робить їх дуже важливими для відтворення тексту. Відповідно, залежно від мети тексту, можна підібрати потрібні дієприкметники для виразнішого та ефективнішого висловлювання думки чи інформації в мові.

РЕЗЮМЕ

Мною було проведене дослідження на тему: «Дієприкметник і дієприслівник в англійській та українській мовах»

Поняття та особливості двох досить складних морфологічних класів слів — дієприкметників і дієприслівників є досить актуальним завданням сучасних мовознавців та перекладачів, оскільки перекладати ці конструкції іншими мови є досить непростою роботою, адже вони мають чимало своїх особливостей.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатку та списку використаної літератури. Обсяг роботи складає 16 сторінок. У списку використаної літератури нараховується 21 джерело.

У **першому розділі** роботи я розглянула сутність понять «дієприслівник в англійській та українській мовах» та «дієприкметник», розповіла про особливості даних морфологічних класів, їхні функції та особливості перекладу.

У другому розділі було проведено дослідження із використанням художньої літератури. Я порівняла способи використання дієприслівника, дієприкметника та конструкцій у оригінальному творі Артура Конан Дойла «Пригоди Шерлока Холмса» ("The Adventures of Sherlock Holmes" by Arthur Conan Doyle) та перекладі Миколи Дмитренка.

Ключові слова: дієприкметник, дієприслівник, дієприкметниковий зворот, дієприслівниковий зворот, обставина, означення, дієслово.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О. М. , Блажко М.Б. Українська мова та література: [навч. посіб.] – Київ: Грамота, 2019 – С. 179 – 191.
2. Артур Конан Дойл «Пригоди Шерлока Холмса»: Переклад Миколи Дмитренка. Повісті та оповідання. К.: Дніпро, 2001. С.2-5,
3. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: [навч. посіб.] К., 2004. С. 400.
4. Голосовська Г. Активні дієприкметники в українській літературній мові: уживати чи ні?. Українська мова: [навч. посіб.] - 2011. С. 65-70.
5. Дієприслівник [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukrland.in.ua/archives/1457>
6. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанровостилістичні проблеми – Вінниця : Нова книга: [навч. посіб.] - 2004. – С. 128 – 134; 182-187
7. Карабан В. І., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову – Вінниця : Нова книга: [навч. посіб.] - 2003. – С. 269 - 273.
8. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу : [навч. посіб.] . – К.: Центр учбової літератури. - 2009. – С. 233.
9. Ніконова В. Г. Курс зіставної лексикології англійської та української мов // A Course in Contrastive Lexicology of the English and Ukrainian Languages: Навч. посібник / В. Г. Ніконова, К. П. Никитченко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2020. – С. 42-51.
10. Особливості застосування граматичних трансформацій у процесі перекладу дієприкметника [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://elibrary.donnuet.edu.ua/514/1/Ostapenko_chdu_207.pdf.
11. Особливості перекладу англійських дієприкметникових конструкцій. / Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2015.– С. 3.
12. Плющ М.Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. К., 2010. С. 328 .
13. Розбір дієприслівника як особливої форми дієслова – Дієприслівник [Електронний ресурс]. – 2020 – Режим доступу до ресурсу: <https://school.home-task.com/rozbir-diyepriislivnika-yak-osobливо%D1%97-formi-diyeslova-diyepriislivnik/>
14. Arthur Conan Doyle “The Adventures of Sherlock Holmes”. – George News, 1892. – С.5-9.

15. Gerunds, Participles, and Infinitives [Електронний ресурс]. – 2019- Режим доступу до ресурсу:
https://owl.purdue.edu/owl/general_writing/mechanics/gerunds_participles_and_in_finitives/participles.html
16. John Eastwood “Oxford Practice Grammar”. – Oxford University Press, 1997. – С. 334.
17. Korunets I. V. Theoty and Practice of Translation / Korunets - 2003. – С. 448.
18. Ways of translating the participles and participial constructions [Електронний ресурс]. – 2015 - Режим доступу до ресурсу:
<https://studfile.net/preview/2267748/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Бажаючий	Охочий
Беззаперечні істини	Незаперечні істини
Біжуча вода	Проточна вода
Біжучий рядок	Рухомий рядок
Виборне право	Виборче право
Вибраний лідером (на посаду)	Обраний лідером (на посаду)
(як) Вижатий лимон	(як) видушений/вичавлений лимон
Виконуючий	Виконавець, який виконує
Вищестоячі державні органи	Вищі державні органи
Вищестоячий суд	Суд вищої інстанції; суд вищий за підпорядкуванням
(Тимчасово) виконуючий обов'язки	Тимчасовий виконувач обов'язків кого, тимчасовий заступник кого
Виконуючий роль	Виконуючий роль
Виступаючий	Промовець, оратор, який виступає
Виступаючий з доповіддю	Доповідач

Додаток 2

✗ початкуючий поет	✓ поет-початківець
✗ продаючий текст	✓ продавальний, текст для продажу, комерційний
✗ процвітаючий	✓ успішний, квітучий
✗ резонуючий	✓ відлунистий
✗ сидячі місця	✓ місця для сидіння
✗ стомлюючий візит	✓ стомливий, втомливий візит
✗ стукаючий двигун	✓ стукітливий двигун
✗ уточнюючі слова	✓ уточнювальні слова
✗ хвилюючі слова	✓ зворушливі слова
✗ чаруючі пісні	✓ повні чарів, чарівливі пісні
✗ шаленіюча юрба	✓ охоплена шалом, несамовита, розшаліла юрба

Додаток 3

	Active Voice	Passive Voice
(Present) Participle I	V+ing <i>writing</i>	being + V₃ <i>being written</i>
(Past) Participle II	—	V+ed / V₃ <i>written</i>
Perfect Participle	having + V₃ <i>having written</i>	having been + V₃ <i>having been written</i>

Додаток 4

You would certainly have been burned,

Кілька століть тому вас неодмінно

had you lived a few centuries ago.	спалили б на вогнищі.
Obviously they <u>have been caused</u> by 5 A Scandal in Bohemia someone who has very carelessly scraped round the edges of the sole in order to remove <u>crusted</u> mud from it.	Хтось, очевидно, недбало обтирав край підшви, щоб зішкребти з неї <u>засохлу</u> глину.
As to your practice, if a gentleman walks into my rooms <u>smelling</u> of iodoform, with a black mark of nitrate of silver upon his right forefinger, and a bulge on the right side of his tophat to show where he has secreted his stethoscope, I must be dull, indeed, if I do not pronounce him to be an active member of the medical profession.”	А щодо вашої практики, то коли до моєї кімнати заходить джентльмен, <u>пропахлий</u> йодоформом, із чорною плямою від ляпісу на вказівному пальці правиці і з гулею на циліндрі, що показує, куди він сховав стетоскоп, то треба бути чистісіньким дурнем, щоб не розпізнати в ньому <u>діяльного</u> члена лікарського товариства.
“Quite so,” he answered, <u>lighting</u> a cigarette, and <u>throwing himself down</u> into an armchair.	«Саме так, — відповів він, <u>запалюючи</u> цигарку й <u>випростуючись у кріслі</u> . — Ви дивитесь, але не помічаєте.»
He threw over a sheet of thick, <u>pink-</u> <u>tinted</u> note-paper which had been lying open upon the table.	Він кинув мені аркуш цупкого рожевого поштового паперу, що лежав на столі.
It is a capital mistake to theorize before one has data.	Висувати теорії, <u>не маючи</u> відомостей, — ось найбільша помилка.
“The man who wrote it was presumably well to do,” I remarked, <u>endeavouring to</u> <u>imitate</u> my companion’s processes.	— Лист писала, мабуть, заможна людина, — сказав я, <u>намагаючись</u> <u>копіювати</u> міркування свого друга.
From the lower part of the face he appeared to be a man of strong character, with a thick, <u>hanging</u> lip, and a long, straight chin suggestive of resolution <u>pushed</u> to the length of obstinacy.	Нижня частина обличчя виявляла в ньому вольову людину, бо товста, <u>висунута</u> вперед губа і довге, пряме підборіддя свідчили про його рішучість, яка межує з упертістю.
He looked from one to the other of us, as if uncertain which to address.	Він переводив погляд то на мене, то на Холмса, <u>не знаючи</u> , до кого

	звернутися.
“I was also aware of that,” murmured Holmes, <u>settling himself down in his armchair and closing his eyes.</u>	— Це я теж знаю, — пробурмотів Холмс, <u>умостившись зручніше в кріслі й заплющивши очі.</u>
“Then, pray consult,” said Holmes, <u>shutting his eyes once more.</u>	— То прошу вас, — мовив Холмс, <u>знову заплющивши очі.</u>
“But you can understand,” said our strange visitor, <u>sitting down once more and passing his hand over his high white forehead,</u> “you can understand that I am not accustomed to doing such business in my own person.	— Але ж ви розумієте, — сказав наш відвідувач, <u>сідаючи знову й проводячи рукою по високому білому чолі,</u> — ви ж розумієте, що я не звик сам братися до таких справ.
“We were both in the photograph.”	— Але ми <u>сфотографовані</u> разом.
Twice burglars in my pay ransacked her house.	<u>Найняті</u> мною грабіжники двічі перекопали весь її будинок.